

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 23/1996 vp

Hallituksen esitys siemenkauppalain 3 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunta on 29 päivänä lokakuuta 1996 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä tarkoitetun hallituksen esityksen 204/1996 vp.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina ylitarkastaja Timo Rämänen maa- ja metsätalousministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Ulrika Larpes oikeusministeriöstä, jaostopäällikkö Juha Ruippo Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliitosta, ylijohtaja Voitto Koskenmäki Kasvinjalostuslaitos Borealista ja toiminnanjohtaja Matti Hanhilahti Tilasiemen ry:stä. Lisäksi Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund on antanut kirjallisen asiantuntijalausannon.

Hallituksen esitys

Suomen liittymisestä Euroopan unioniin (EU) tehdyn sopimuksen mukaan Suomi saa, voidakseen sopeuttaa viljakasvien ja nurmikasvien siementuotantojärjestelmänsä EU:n siementuotanto- ja markkinajärjestelmään, säilyttää vuoden 1996 loppuun saakka eräitä siemenkauppalaissa olevia säännöksiä, jotka eivät ole unionin säännösten mukaisia. Esityksessä esitetään siemenkauppalakia muutettavaksi niin, että se tulee yhdenmukaiseksi EU:n siementavaran markkinoinnista annettujen direktiivien kanssa.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksen perusteluissa on katsottu siementuotannon eri laatuluokkien osuuksien kokonaistuotannosta osoittavan, että Suomen siementuotanto- ja markkinajärjestelmä on siirtymäkauden aikana mukautunut EU:n siementuotannon ja markkinoinnin järjestelmään. Perusteluissa on toisaalta kuitenkin kiinnitetty huomiota maamme siemenmarkkinoiden voimakkaaseen pienentymiseen. Kylvöihin käyte-

tyn viljan siemenen määrästä tarkastetun siementavaran osuus on vuonna 1996 ollut enää vain 20 prosenttia, kun vastaava luku 1980-luvun lopulla oli 60 prosenttia. Tältä osin perusteluissa on päädytty johtopäätökseen, että tarkastetun siementavaran markkinat ovat niin pienet, että siemenhuollon toimivuutta ei nykyisin voida pitää turvattuna.

Valiokunta on mietinnössään MmVM 28/1992 vp (21.12.1992) hallituksen esityksestä 268/1992 vp siemenkauppalaiksi kosketellut Suomen maantieteellisen aseman vaikutuksia kylvösiemenelle asetettaviin laatuvaatimuksiin ja on kyseisestä mietinnöstä lähemmin ilmenevin perustein päätenyt toteamaan, että tuotantobiologisesti ei ole perusteltua siirtyä maassamme käyttämään ainoastaan sertifioitua kylvösiementä. Mietinnössään valiokunta on myös käsitellyt kysymystä siitä, mitä vaikutuksia kylvösiemenelle asetetuilla laatuvaatimuksilla on ostosiemenen käyttöön, ja on tällöin muun muassa todennut, että sertifioituun siemeneseen siirtyminen lisää tuotantovaatimusten ja tarkastusmenettelyiden vuoksi siemenen hintaa. Mietinnössä on tuotu esiin, että Keski-Euroopan optimaalisemmissa tuotanto-olosuhteissa puhtaalla kylvösiemenellä saatu sadonlisä maksaa siemenkustannukset takaisin, kun sitä vastoin Suomelle ominaisissa tuotanto-oloissa on harkittava huolellisesti, mihin tuotantopanoksiin kannattaa taloudellisesti panostaa.

Paitsi laatuluokka, Suomessa siemenkustannukseen vaikuttaa myös kylvösiemenmäärä, joka asettaa kasvinviljelymme erikoisasemaan. Jo mainitussa mietinnössä on selostettu kylvösiemenmäärään maassamme vaikuttavat tekijät ja on todettu, että Suomessa sataprosenttisesti itävää vehnää kylvetään noin 500 jyvää neliömetrille eli 200 kg hehtaarille, kun vastaava kylvösiemenmäärä Keski-Euroopassa on noin puolet tästä. Valiokunta päätyi tuolloin arvioon, jonka mukaan viljan viljelyn kannattavuuden heikentyessä ja ostosiemenen kallistuessa viljelijät tulevat yhä enemmän turvautumaan tilalla tuo-

tettuun siemeneen. Valiokunta katsoi seurauksena olevan siementuotannon kannattavuuden heikentyminen ja siitä johtuva koko kasvinjalostustoiminnan jatkumisen vaarantuminen. Tuolloin ehdotetussa järjestelmässä jalostuksen rahoitustarve oli tarkoitus oleellisilta osin kattaa jalostajan tuottaman perussiemenen myynnillä. Hallituksen esityksessä katsottiinkin, että rajoittamalla jalostajan tuottamasta aineistosta lisättävien sukupolvien määrää voitaisiin lisätä siemenmarkkinoista jalostustoimintaan saatavaa rahoitusta, mikä kyseenalaistettiin valiokunnan mietinnössä. Kun Suomen agroekologisten erityispiirteiden vuoksi vilja- ja nurmilajikkeemme ovat suurelta osin Suomessa jalostettuja, valiokunta piti kotimaisen kasvinjalostuksen toimintaedellytysten turvaamista ratkaisevana koko kasvintuotantomme säilymisen kannalta. Valiokunta edellytti mietinnössään muun ohella sen selvittämistä, miten kasvinjalostustoiminnan rahoitus tulisi järjestää, jotta kotimaisen jalostustoiminnan toimintaedellytykset voitaisiin turvata. Valiokunta katsoo, että edellä esitetyt näkökohdat tulee edelleen ottaa huomioon muutoinkin kuin kasvinjalostuksen osalta luottaessa toimivaa siemenhuoltojärjestelmää maamme.

Edellä selostetussa mietinnössään valiokunta piti myös tarpeellisenä, ettei maamme siemenkaupan tuotteille asetettavia itävyysvaatimuksia nosteta EY:n tasolle viitaten siihen, että maassamme viljeltävät vilja- ja nurmilajikkeet ovat tuotanto-oloista johtuen pääasiassa Suomessa jalostettuja. Valiokunnan tuolloin saaman selvityksen mukaan itävyysvaatimusten tiukentaminen saattoi johtaa Suomen olosuhteissa erityisiin ongelmiin. Valiokunnan nyt saaman selvityksen mukaan timotein ja apilan osalta tiukennetut itävyysvaatimukset eivät täyty lajikkeidemme osalta tänä vuonna. Komissio voi myöntää derogation markkinoida alemman itävyyden täyttävää sementtavaraa, mutta tällöin on kuitenkin otettava huomioon muiden yhteisön jäsenmaiden tarjoukset toimittaa itävyysvaatimukset täyttävää sementtavaraa, jolloin kansallisesti markkinointilupa saadaan vain tarvittavan määrän ja tarjousten erotuksena jäävälle määrälle. Ottaen huomioon maamme erityisolosuhteet valiokunta pitää tärkeänä, että päätökset alemman itävyyden omaavan sementtavaran markkinoinnista voidaan tehdä mahdollisimman joustavasti kansallisella tasolla.

Valiokunta edellyttää, että hallitus ryhtyy kiireellisiin toimenpiteisiin maamme siemenhuollon toimivuuden ja Suomen oloissa käyttökelpoisen siemenen perinnöllisen monimuotoisuuden säilymisen turvaamiseksi ottaen huomioon valiokunnan tässä mietinnössä ja mietinnössään 28/1992 vp esittämät tavoitteet ja näkökohdat.

Edellä esitettyyn viitaten valiokunta ehdottaa, että esityksessä ehdotettu lainmuutos olisi väliaikainen ja että se olisi voimassa vuoden 1997 loppuun.

Valiokunta toteaa lisäksi, että muutettavaksi ehdotetun lain 9 §:n 1 momentin mukaan kylvösiemenen kunnostajalla ja pakkaajalla on niin sanottu ankara vastuu vahingosta, joka siemenen käyttäjälle aiheutuu siitä, että kylvösiemen ei ole siitä annettujen tietojen mukaista. Myyjällä on sama vastuu kuin pakkaajalla vain, jos hän on huolimattomuudellaan aiheuttanut vahingon. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tuottaessa siementä ulkomailta riski niin hukkakauran kuin muidenkin haitallisten kasvitautien ja tuholaisten leviämiseen on oleellisesti suurempi kuin kotimaaisessa tuotannossa. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että lakiin lisätään mahdollisimman pikaisesti säännökset, jotka ankaroitaisivat sementtavaran myyjän vastuuta tältä osin. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan siemenkauppalaan 9 §:n tarkistamiseen näyttäisi olevan yleisemminkin tarvetta, jotta se saataisiin paremmin vastaamaan yleistä kauppalakia.

Valiokunta edellyttää, että hallitus saattaa seuraavien varsinaisten valtiopäivien kokoontumiseen mennessä eduskunnan käsiteltäväksi esityksen kylvösiemenen markkinointia koskevien vahingonkorvaussäännösten uudistamisesta.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisenä ja puoltaa sen hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin ja muutoksin.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki**siemenkauppalain 3 ja 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti 26 päivänä helmikuuta 1993 annetun siemenkauppalain (233/1993) 3 §:n 1 momentti ja 4 §:n 2 momentti, seuraavasti:

3 ja 4 §
 (Kuten hallituksen esityksessä)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
 kuuta 1997 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta
 1997.

Helsingissä 4 päivänä joulukuuta 1996

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa
 ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Timo Kalli
 /kesk, varapuheenjohtaja Kari Rajamäki /sd, jä-
 senet Raimo Holopainen /sd, Mikko Immonen
 /vas, Minna Karhunen /kok, Tapio Karjalainen

/sd, Annikki Koistinen /kesk, Armas Komi /kesk,
 Jari Koskinen /kok, Marjaana Koskinen /sd, Esa
 Lahtela /sd, Raimo Mähönen /sd, Tero Mölsä
 /kesk, Erkki Pulliainen /vihr ja Ola Rosendahl /r
 sekä varajäsen Aulis Ranta-Muotio /kesk.
